

UDKAST 6.december 2013

Fremsat den {FREMSAT} af erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erhvervsfremme

(Ophævelse af reglerne om industrisamarbejde i forbindelse med anskaffelse af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser)

§ 1

I lov om erhvervsfremme [titlen skal opdateres, hvis den igangværende ændring af lovens titel vedtages inden fremsættelsen], jf. lovbekendtgørelse nr. 1715 af 16. december 2010, som ændret ved lov nr. 1231 af 18. december 2012, [endnu en ændring skal tilføjes, hvis den igangværende ændring af erhvervsfremmeloven vedtages inden fremsættelsen] foretages følgende ændringer:

1. § 18 ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 2014.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indholdsfortegnelse

Almindelige bemærkninger

1. Indholdsfortegnelse
2. Indledning
 - a. Lovforslagets hovedindhold
 - b. Gældende ret
 - c. Baggrund for lovforslaget
 - d. Nye administrative retningslinjer
 - e. Gældende ret
3. Redegørelse for lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Redegørelse for lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. De administrative konsekvenser for borgere
6. De miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer
9. Sammenfattende skema

2. Indledning

a. Lovforslagets hovedindhold

Med lovforslaget foreslås det at ophæve § 18 i lov om erhvervsfremme, som bemyndiger erhvervs- og vækstministeren til at fastsætte regler om industrisamarbejde i forbindelse med forsvarrets anskaffelser af nyt forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser.

Fremover vil regler om industrisamarbejde fremgå af administrative retningslinjer, der fastsættes af erhvervs- og vækstministeren efter godkendelse i regeringen.

Indholdsmæssigt ændres reglerne, så der alene kan pålægges udenlandske leverandører forpligtelser til industrisamarbejde, hvis en konkret vurdering i overensstemmelse med EU-retten, særligt artikel 346 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), viser, at dette er nødvendigt for varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser.

Dermed imødekommes Kommissionens kritik af, at de danske regler ikke er i overensstemmelse med EU-retten. Samtidig bringes de danske regler på linje med reglerne i andre nationer, som vi normalt sammenligner os med, hvor reglerne ligeledes er fastlagt i administrative retningslinjer.

Ændringen indebærer, at den hidtidige generelle ordning, hvor der fastsættes forpligtelser til industrisamarbejde ved alle anskaffelser af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser over 5 mio. kr., hvorvidt betingelserne i TEUF artikel 346 er opfyldt, således at der i forbindelse med den enkelte anskaffelse kan stilles krav om industrisamarbejde. Dette formodes alt andet lige at føre til en reduktion af omfanget af industrisamarbejde.

b. Gældende ret

De gældende regler for industrisamarbejde har hjemmel i § 18 i lov om erhvervsfremme (lovbekendtgørelse nr. 1715 af 16. december 2010), hvor erhvervs- og vækstministeren bemyndiges til at udstede regler for industrisamarbejde, og hvor der fastsættes hjemmel til, at det kan pålægges danske virksomheder at afgive

oplysninger om deres samarbejde med udenlandske leverandører. Der er udstedt en bekendtgørelse (Bekendtgørelse nr. 992 af 04/10/2006) om danske virksomheders forpligtelse til at afgive oplysninger, og der er udstedt et cirkulære (Cirkulære nr. 88 af 27/10/2010) om de nærmere regler på området.

c. Baggrund for lovforslaget

Kommissionen påpegede i maj 2011, at de danske regler for industrisamarbejde efter Kommissionens opfattelse ikke er i overensstemmelse med EU-retten. Kommissionens kritik er efterfølgende gentaget i henvendelser af oktober 2012 og oktober 2013, hvor Kommissionen har understreget, at den vil tage skridt til at rejse en traktatkrænkelssag, hvis der ikke sker ændring af danske regler og praksis for industrisamarbejde.

Kommissionens kritik er særligt rettet mod,

- at der er tale om en generel ordning, og at vilkår om industrisamarbejde ikke begrundes konkret i hvert enkelt tilfælde på grundlag af EU-retten
- at der indgår økonomiske hensyn
- at det ikke vurderes, om forpligtelser til industrisamarbejde vil skævvride konkurrencen på markedet for ikke-militære produkter

Kommissionen indskærpede efter vedtagelsen af direktiv 2009/81/EF om anskaffelser af forsvarsmateriel m.v. over for medlemsstaterne, at vilkår om industrisamarbejde ikke er i overensstemmelse med direktiv 2009/81/EF, og i hvert enkelt tilfælde skal begrundes med en af de traktatbaserede undtagelsesbestemmelser, navnlig artikel 346 TEUF om foranstaltninger vedrørende forsvarsmateriel, som anses for nødvendige til beskyttelse af væsentlige sikkerhedsinteresser.

De øvrige medlemsstater, der praktiserer industrisamarbejde, har efterfølgende tilpasset deres regler, eller er i færd hermed, således at eventuelle forpligtelser til industrisamarbejde baseres på en konkret vurdering i henhold til EU-retten, særligt artikel 346 TEUF.

På baggrund af Kommissionens kritik af Danmark, iværksatte regeringen i 2011 en gennemgang af de danske regler for industrisamarbejde med hjemmel i § 18 i lov om erhvervsfremme og en analyse af industriens betydning for varetagelsen af Danmarks sikkerhedsinteresser. Analysen førte til udarbejdelsen af ”Den nationale forsvarsindustrielle strategi” som grundlag for det fremtidige industrisamarbejde. Strategien forventes opdateret cirka hvert andet år.

Gennemgangen viste, at det er nødvendigt for varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser, at der i Danmark eksisterer en bred vifte af industrielle kompetencer og kapaciteter på højt internationalt niveau inden for strategiske områder. Der er imidlertid ikke sikkerhed for, at de danske underleverandører og nicheproducenter kan opnå den nødvendige adgang til at samarbejde med de udenlandske leverandører. Derfor kan det være nødvendigt at forpligte udenlandske leverandører af forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser til industrisamarbejde.

For at sikre, at eventuelle forpligtelser til industrisamarbejde fastsættes af hensyn til varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser, og ikke økonomiske interesser, foreslås det at ophæve den nuværende hjemmel i § 18 i lov om erhvervsfremme.

Det foreslås, at nye regler for industrisamarbejde - i lighed med praksis i sammenlignelige EU-lande - fastsættes i administrative retningslinjer, og at de konkrete forpligtelser til industrisamarbejde fortsat fastsættes i en kontrakt mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og den udenlandske leverandør.

d. Nye administrative retningslinjer

Hovedindholdet af retningslinjerne for industrisamarbejde forventes at være følgende:

- Der foretages en konkret vurdering af behovet for industrisamarbejde i forbindelse med Forsvarsministeriets anskaffelser af nyt forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser over 50 mio. kr.
- Forpligtelser til industrisamarbejde fastsættes i overensstemmelse med EU-retten, særligt artikel 346 TEUF. Der indgår ikke økonomiske hensyn.
- Forsvarsministeriet vurderer i hvert enkelt tilfælde, om der af hensyn til varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser bør pålægges udenlandske leverandører en forpligtelse til industrisamarbejde med virksomheder i Danmark. Forsvarsministeriet vurderer herunder, om disse forpligtelser til industrisamarbejde er nødvendige og proportionale i forhold til den sikkerhedsinteresse, der varetages.
- Erhvervs- og Vækstministeriet beslutter på grundlag af Forsvarsministeriets vurdering, om der skal stilles krav om industrisamarbejde. Erhvervs- og Vækstministeriet vurderer i den forbindelse, om der kan ske en skævvridning af konkurrencen på markedet for ikke-militære varer.
- Hvis der stilles krav om industrisamarbejde, fremgår det af Forsvarsministeriets aktstykker til Folketingets Finansudvalg, såfremt sådanne anvendes, samt af forsvarets anskaffelsesmateriale og anskaffelseskontrakter.
- Hvis der stilles krav om industrisamarbejde, indgår Erhvervs- og Vækstministeriet en standardkontrakt med den udenlandske leverandør om industrisamarbejde og påser, at afviklingen af de udenlandske leverandørers forpligtelser til industrisamarbejde følger kontraktvilkårene.
- Forpligtelsen til industrisamarbejde skal vedrøre forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser og skal afvikles inden for strategiske områder, hvor industrisamarbejde af hensyn til varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser er nødvendigt for at opretholde og udvikle internationalt førende industrielle kompetencer og kapaciteter.
- Forsvarsministeriet orienterer i Forsvarets Materielnævn om kommende anskaffelser, herunder, når en sådan vurdering er foretaget, om udenlandske leverandører pålægges forpligtelser til industrisamarbejde. Erhvervs- og Vækstministeriets følgegruppe om industrisamarbejde orienteres om status for industrisamarbejde.
- Erhvervs- og Vækstministeriet og Forsvarsministeriet orienterer løbende partierne bag forsvarsforliget om status for industrisamarbejde
- Retningslinjer og andet relevant materiale vil være tilgængeligt på Erhvervs- og Vækstministeriets relevante hjemmesider.

e. Ikrafttræden

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft hurtigst muligt, hvilket forventes at være den 1. april 2014

4. Redegørelsen for lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

5. Redegørelse for lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

De ny regler for industrisamarbejde vil alt andet lige føre til en reduktion af omfanget af udenlandske leverandørers forpligtelser til industrisamarbejde, idet en generel ordning erstattes af en konkret vurdering ved hver enkelt anskaffelse.

6. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU retten

Fastsættelsen af vilkår om industrisamarbejde skal ske i overensstemmelse med EU-retten, herunder særligt TEUF artikel 346. Det fremgår af TEUF artikel 346, at traktatens bestemmelser ikke er til hinder for, at ”b) hver medlemsstat kan træffe de foranstaltninger, som den anser for nødvendige til beskyttelse af sine væsentlige sikkerhedsinteresser, og som vedrører fabrikation af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel; disse foranstaltninger må ikke forringe konkurrencevilkårene inden for det indre marked for varer, der ikke er bestemt specifikt til militære formål. 2. Rådet fastlægger med enstemmighed på forslag af Kommissionen ændringer til den liste, det har fastlagt den 15. april 1959, over de varer, hvorpå bestemmelserne i stk. 1, litra b), finder anvendelse.”

Det fremgår af direktiv 2009/81/EF, at den nationale sikkerhed er den enkelte medlemsstats eneansvar på forsvars- og sikkerhedsområdet (betragtning 1). Forsvars- og sikkerhedsmateriel er af afgørende betydning for medlemsstaternes sikkerhed og suverænitæt og for Unionens uafhængighed. Derfor er køb af varer og ydelser inden for forsvars- og sikkerhedsområdet ofte af følsom karakter (betragtning 8). Traktaten indeholder særlige undtagelser med hensyn til anvendelse af de principper, den fastsætter, og dermed med hensyn til den deraf afledte ret. Bestemmelserne i direktivet bør derfor ikke være til hinder for at beskytte en medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser. Det kan være tilfældet for kontrakter på både forsvars- og sikkerhedsområdet. Det betyder, at kontrakter, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde, kan undtages fra direktivets bestemmelser, hvis det er begrundet i hensynet til den offentlige sikkerhed eller er nødvendigt for at beskytte en medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser (betragtning 16). I henhold til EU-Domstolens praksis bør muligheden for at anvende sådanne undtagelser fortolkes således, at virkningerne ikke overstiger, hvad der er strengt nødvendigt for at beskytte de legitime interesser, som undtagelsesbestemmelser gør det muligt at bevare. Anvendelse af undtagelsesbestemmelser skal stå i rimeligt forhold til de tilstræbte mål og samtidig være det middel, som mindst muligt hindrer varenes frie bevægelighed og den fri udveksling af tjenesteydelser (betragtning 17).

Vilkår om industrisamarbejde må på denne baggrund fastlægges på baggrund af undtagelsesbestemmelser i TEUF, herunder særligt artikel 346 og skal begrundes konkret i forbindelse med hver enkelt anskaffelse. Samlet set vurderes det, at følgende forudsætninger skal være til stede, for at der efter konkret vurdering i overensstemmelse med EU-retten kan pålægges udenlandske leverandører forpligtelser til industrisamarbejde:

- Anskaffelsen vedrører forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser
- Anskaffelsen har strategisk betydning for varetagelsen af væsentlige sikkerhedsinteresser
- Forpligtelser til industrisamarbejde er nødvendige for at opretholde og udvikle industrielle kompetencer og kapaciteter på højt internationalt niveau inden for strategiske områder, der er fastlagt i ”Den nationale forsvarsindustrielle strategi”

- Vilkår om industrisamarbejde er proportionalt med den sikkerhedsinteresse, der ønskes varetaget
- Vilkår om industrisamarbejde fordrejer ikke konkurrencen på markedet for ikke militære produkter
- Der indgår ikke økonomiske hensyn
- Afviklingen af industrisamarbejde vedrører forsvarsmateriel og forsvarstjenesteydelser.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

[Udfyldes senere]

10. Sammenfattende skema

[Udfyldes senere]